

Samrådsredogörelse

Utfärdat: 2022-11-16
Diarienummer: 0723/20

Eva-Marie Pålsson
Telefon: 031-368 16 00
E-post: eva-marie.palsson@sbk.goteborg.se

Detaljplan för biokraftvärmeverk i Rya inom stadsdelarna Rödjan och Sannegården i Göteborg

Samrådsredogörelse

Handläggning

Byggnadsnämnden beslöt den 21 juni 2022 att genomföra samråd för detaljplaneförslaget. Förslaget har sänts för yttrande under tiden 29 juni 2022 – 7 september 2022.

Planförslaget har skickats ut enligt bifogad lista över samrådsrets.

Förslaget har under samma tid varit tillgängligt på stadsbyggnadskontoret.

Förslaget finns även tillgängligt på Göteborgs Stads hemsida:
www.goteborg.se/planochbyggprojekt.

Sammanfattning

Inkomna yttranden berör i huvudsak påverkan på kulturmiljövärdena i området, skyfallshanteringen, geoteknik, transporter till området samt föroreningar i mark i form av PFAS. Allvarligaste invändningen gäller att kulturnämnden avstyrker planförslaget med hänsyn till påverkan på höga kultur- och naturvärden, samt att flera andra remissinstanser ansåg att planen behövde säkerställa utformningen av den nya bioångpannan för att kunna bedöma påverkan på kulturmiljön i området.

Kontoret har bedömt att planförslaget tar tillräckligt stor hänsyn till kulturmiljön i området, och plankartan har försett med utformningsbestämmelser för att säkerställa gestaltningen av byggnaden. Dessutom har gestaltungsprinciperna och påverkan på kulturmiljön beskrivits tydligare i planbeskrivningen. De geotekniska utredningarna har kompletterats utifrån inkomna synpunkter och området har undersökts avseende PFAS i marken. Planen omöjliggör inte att i framtiden angöra området med järnväg, och det har också säkerställts i en avsiktsförklaring mellan Gryaab och Göteborgs Hamn som också har verksamheter i närområdet. Skyfallshanteringen har setts över och förtydligats i planbeskrivningen över hur den är tänkt att fungera.

Framförda synpunkter har i övrigt till stor del kunnat beaktas genom mindre ändringar i planhandlingarna.

Kopior av samtliga yttranden har överlämnats till fastighetskontoret, fastighetsägare och berörda konsulter för kännedom och eventuellt beaktande vid planens genomförande.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Vid publicering på Stadens webbplats anges inte personuppgifter så som namn, fastighetsbeteckning eller adress. Synpunkterna finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret.

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

1. Fastighetsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Kommentar:

Noteras.

2. Göteborg Energi

Göteborg Energi Nät AB anger att befintligt 10kV-nät kan behöva läggas om i samband med byggnationen, och bör inarbetas för ledningar i ytan.

Göteborg Energi Gothnet AB anger att det finns befintliga ledningar och kanalisation som måste beaktas och hanteras inom projektet.

Göteborg Energi Fjärrvärme, Fjärrkyla och Gas är delaktiga i planarbetet och har inget att erinra på detaljplanen.

Kommentar:

Dialog har förts kring befintliga ledningar, där den nya anläggningen kräver nya ledningar räknar projektet med att kunna gå över eller under befintliga ledningar. Utgångspunkten är att alla ledningar i Fågelrovägen och Nabbevägen kommer kunna vara kvar i befintligt läge.

3. Göteborgs Hamn

Är positiv till planförslaget. Har ett antal påpekanden så som exempelvis att det är viktigt att de åtgärder som föreslås i riskutredningen genomförs. Ser helst att Nabbevägen inte flyttas med tanke på påverkan på befintliga ledningar, men accepterar att planen möjliggör en flytt. Önskar diskutera markägandet av fastigheten Rödjan 727:18, Nabbevägen samt Fågelrovägen. Det är viktigt att köbildning vid anläggningen och vid in- och utfarten studeras med tanke på det ökade antalet transporter mellan berörda parter. Det är viktigt att planen även tar höjd för ökade transporter till andra befintliga och planerade anläggningar i området.

Kommentar:

Planen säkerställer de åtgärder i riskutredningen som är möjliga att reglera med planbestämmelser, övriga åtgärder hanteras i tillstånds- och bygglovsprocessen.

I samband med invägning och avlastning av bränsletransporter kan köbildning uppstå. För att inte hindra framkomlighet på Fågelrovägen planeras vägen breddas och det ska anordnas ett tredje körfält från vägen och cirka 125 meter österut där inkommande fordon kan stanna och vänta på sin tur. Dialog pågår med Gryaab kring detta, och ska vara klart inför planens bygglov.

Övriga synpunkter förs vidare till Göteborg Energi för vidare dialog.

4. Kretslopp och vattennämnden

Vill bli informerade om flödet till sprinklern för att titta på hur uttaget påverkar allmän VA-ledning.

Anger behov av mindre justeringar och kompletteringar på plankarta och planbeskrivning.

Planen behöver säkra lämplig avfallshantering för bebyggelsens kommunala avfall, gärna i dialog med Kretslopp och vatten.

Den principiella dagvattenhanteringen som har rekommenderats uppfyller de renings- och fördröjningskrav som ställs på verksamheten.

Det finns risk att ny bebyggelse skadas vid ett klimatanpassat 100-årsregn, då det finns två lågpunkter inom område A och B där vatten ansamlas med ett vattendjup över 0,2 meter. Det finns risk att vatten bli ståendes mot fasad och att instängda områden skapas, vilket leder till skada på byggnader. Vattnet som ansamlas inom områdena behöver fortsatt kunna hanteras inom området och då bebyggelse är planerad inom lågpunkterna behöver ny lågpunkt hittas dit vatten kan ansamlas utan att skada bebyggelse. Det är också viktigt att ny bebyggelse inte förvärrar situationen för befintlig bebyggelse.

Befintlig lågpunkt inom område C får inte byggas bort utan att säkerställa att samma vattenvolym kan omhändertas på annan plats inom delområdet. Detta för att inte orsaka ökad avrinning till närliggande områden och därmed öka risken för översvämning utanför planen.

Planområdet ligger i närheten av en berganläggning. Arbeten som riskerar att påverka berganläggningen ska utföras så att skador ej uppkommer på berganläggning eller i dess installationer.

Utifrån dialog med Göteborg Energi är det inte aktuellt att ansluta verksamheten till allmän VA-ledning.

Kommentar:

Enligt gjorda prov så har Göteborg Energi konstaterat att det finns god kapacitet för vatten till sprinkler, vilket stämts av i dialog med Kretslopp och Vatten.

Plankarta och planbeskrivning justeras i enlighet med förslagen i yttrandet.

Planbeskrivningen har uppdaterats avseende avfallshanteringen, och frågan har stämts av med Kretslopp och Vatten.

Framtagen dagvatten- och skyfallsutredning har tagit fram förslag på hantering av skyfall som visar att det finns lösningar. Dialog har förts med Kretslopp och Vatten sett till skyfallshanteringen i området, och planbeskrivningen har uppdaterats utifrån dialogen.

5. Kulturnämnden

Avstyrker planförslaget med hänsyn till påverkan på höga kultur- och naturvärden. Placeringen är olämplig då den ytterligare försvårar förståelsen av försvarsvallen i Rya Skog och dess koppling till försvarslämningarna på Rya Nabbe, samt upplevelsen av Rya Skog från älvrummet. Upplevelsen av den samlade kulturmiljön kommer påverkas negativt. Kulturförvaltningen anser att man starkt bör överväga en alternativ placering av värmeverket.

Förstärkande åtgärder bör göras för att öka tillgängligheten av Rya Nabbe för allmänheten, och kopplingen mellan försvarsvallen i Rya Skog och Rya Nabbe bör tydliggöras. Detta skulle även ge denna del av Hisingen ökad tillgång till vatten på en plats med fina utsiktspunkter.

Det bör tas ett samlat beslut inom kommunen hur områdets möjligheter att exploateras ser ut i framtiden och hur man tänker sig att kulturmiljövärden i området ska bevaras och värnas inför framtida generationers användande av området när ny teknik och en mycket sannolik utfasning av gas gör dagens etablering överflödigt i området.

Kommentar:

Placeringen av den nya bioångpannan har studerats i en lokaliseringsutredning där aktuell placering bedömdes som den bäst lämpade ur ett helhetsperspektiv.

Med hänsyn till den verksamhet som pågår inom hamnområdet som både är säkerhetsklassad och riskfylld är det varken möjligt eller lämpligt för allmänheten att ha en utökad tillgång till området.

Genom beslutad Översiktsplan har staden tagit ett samlat beslut om hur området ska utvecklas, där aktuellt område samt Rya Nabbe anges som större hamn. Inom planprocessen bedöms det inte möjligt att ta fram andra analyser över områdets utveckling.

6. Miljö- och klimatnämnden

Ljudmiljö: Det är viktigt att anläggningen redan från början projekteras med hänsyn tagen till dess placering nära ett naturreservat med höga naturvärden och att installationer och fasader dimensioneras för att minimera bullerpåverkan till naturområdet. En planbestämmelse som reglerar bullret från verksamheten bör införas.

Markmiljö: Miljöförvaltningen bedömer att osäkerheter kring föroreningar i mark och grundvatten behöver beskrivas och att det utifrån detta kan behövas kompletterande provtagningar av mark och grundvatten. Förekomst av PFAS i mark och grundvatten behöver utredas, då eventuell förekomst kan orsaka spridning både vid byggnation och drift av anläggningen.

Dagvatten: En översyn av den lilla dammens funktion för dagvattenrening och som reproduktionsområde för groddjur bör övervägas.

Miljömål: Stycket om miljömålen behöver skrivas om och utgå från hur detaljplanen förhåller sig till målen och delmålen i Göteborgs Stads aktuella miljö- och klimatprogram. Miljöförvaltningen bedömer att den nya anläggningen är viktig för att uppfylla delmålet ”Göteborgs Stad producerar enbart energi av förnybara källor” i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030. Detta då biokraftvärmeverket uppförs för att ersätta äldre och till viss del fossileldade anläggningar i Göteborg.

Klimat: Mängden yta för solceller i förhållande till den mängd energi de kan tänkas ge behöver utredas i planarbetet, ihop med möjligheten att producera solel på taket.

Kommentar:

Som en del av bullerutredningen genomfördes ljudmätningar i Rya skog. Bullerberäkningar visar att uppförande av bioångpannan och utbyggnad av Rya KVV inte förväntas ge någon noterbar ökning till den befintliga bullernivån inom Rya Skog. En detaljplan får enligt Plan- och bygglagen inte reglera mer än nödvändigt, och då riktvärdena för buller klaras bedöms det inte som nödvändigt att reglera i detaljplanen. Dock regleras buller i tillståndsärendet, där Göteborg Energi i pågående tillståndsprocess har yrkat på följande villkor och kommenterat

momentant buller: *"Buller från anläggningen ska begränsas så att inte högre ekvivalent ljudnivå uppkommer vid närmaste bostäder än: 50 dB(A) dagtid (kl 06-18); 45 dB(A) kvällstid (kl 18-22), samt lördag, söndag och helgdag (kl 07-18); 40 dB(A) nattetid (kl 22-06). Momentana ljud nattetid (kl 22-06) får maximalt uppgå till 55 dB(A)."* Att anläggningen håller sig till detta och inte bidrar med mer buller blir en del av det allmänna villkoret. Vid behov kan bullerdämpande åtgärder vidtas för att begränsa momentana ljudnivåer som kan uppstå vid anläggningsskedet i Rya skog.

Nya prover har tagits för att studera eventuell förekomst av PFAS. Proverna visar att den PFAS som hittades inte överskrider riktvärdena för området. Inför byggnation av bioångpannan kommer det att utföras en provgrovsgrävning för att undersöka mängden länsvatten som uppkommer. I samband med det kommer även provtagning av jord att utföras för att undersöka förekomst av föroreningar samt provta länsvattnet. Detta kommer ge information om hur jord och vatten kan och får hanteras under byggnationsfasen.

Den lilla dammen uppfördes som en sedimentationsanläggning för Gobigas, och sedan den anläggningen stängts ner har inte dammen använts för sedimentation. Vid byggnation av bioångpannan kommer dammen igen att kunna nyttjas för den ursprungliga funktionen, som en sedimentationsanläggning och utjämningsyta för den nedre planen vid bränslemottagningen. Den lilla dammen har en oljeavskiljare på inkommande vatten. Planen förses med en upplysning som anger att skötsel och andra arbeten i angränsning till dammen endast får ske utanför groddjurens reproduktionssäsong.

Placering av solceller på fasad och tak bedöms bäst hanteras i bygglovet i samband med projektering av byggnaden, och regleras inte närmare i detaljplanen.

Planbeskrivningen har uppdaterats avseende miljömålsbeskrivningen, kopplat till de lokala miljömålen.

7. Park- och naturnämnden

Bedömer att planen är möjlig och platsen lämplig förutsatt att de naturvärden, kulturvärden och värden kopplade till landskapsbild som identifierats på platsen skyddas eller i förekommande fall kompenseras.

Planen bör reglera att eventuella åtgärder i dammarna inte får vidtas under perioden mars-september då det är lek- och larvperiod för groddjuren.

Det är viktigt att bullerpåverkan i form av momentana ljud utreds redan under detaljplaneskedet.

Det är viktigt att den arkitektoniska gestaltningen säkerställs i detaljplanen för att minimera den tillkommande bebyggelsen påverkan på kulturmiljö och landskapsbild.

Kommentar:

En upplysning om när åtgärder i dammarna får göras läggs in på plankartan.

Reglering av momentana ljud görs i tillståndsansökan, där det blir en del av det allmänna villkoret.

Plankartan har kompletterats med bestämmelser som reglerar byggnadens utformning.

8. Räddningstjänsten Storgöteborg

Anser att planbeskrivningen bör förtydligas avseende en punkt för åtgärder som ska föras in i kravspecifikationen för anläggningen. Tidigare framförda synpunkter på riskutredningen bedöms i sin helhet vara beaktade.

Området är tillgänglig för räddningsfordon primärt via Fågelrovägen, som tillsammans med Nabbevägen är viktiga för räddningstjänsten vid utryckning.

Kommentar:

Planbeskrivningen förtydligas med hänvisning till riskutredningen.

9. Socialnämnden Hisingen

Ser det positivt att etableringen innebär ökad produktion av fossilfri energi, anser dock att det är viktigt att de totala nettoutsläppen av koldioxid minskar, och att lastbilstransporter därför ska undvikas till förmån för hållbara alternativ. Finns en målkonflikt mellan etableringen och allmänhetens önskan om att ha tillgång till vattnet via Rya skog. Föreslår en grön kil från Rya skog till vattnet och att gröna rekreativvärden får mer uppmärksamhet i fortsatt planarbete. Det är positivt att arkitektur och estetik har fått stor uppmärksamhet i planarbetet.

Kommentar:

Planen styr inte över vilken form av transport som ska ske till verksamheten, dock har Göteborg Energi, GRYAAB och Göteborgs hamn gemensamt tagit fram en avsiktsförklaring kring en samverkan för att inte omöjliggöra en framtida järnvägsanslutning till området.

Med hänsyn till den verksamhet som pågår inom hamnområdet som både är säkerhetsklassad och riskfylld är det varken möjligt eller lämpligt för allmänheten att ha en utökad tillgång till området.

10. Trafiknämnden

Vill se att utrymmen som behövs för funktioner och infrastruktur som möjliggör järnvägs- och båttransporter bevaras för framtida investeringar med avsikt att flytta transporter från väg till järnväg eller båt. Avtal mellan relevanta parter om att möjliggöra framtida järnvägsutbyggnad behöver upprättas innan planens antagande. Om extern finansiering kan vara en möjlighet för omställning till mer hållbara transportsценарion bör staden gemensamt utveckla en modell över hur hållbara transportlösningar ska kunna finansieras.

Kommentar:

Dokumentet *Transportutredning Rya Bio KVV Kompletteringar* redovisar bränsletransporter med lastbil, tåg och båt. Bränsle för transporter med båt finns enligt Göteborg Energi inte i närområdet och behöver därför hämtas i Estland. Transporterna med båt genererar därmed högst kostnader och är minst fördelaktiga för klimatet av de tre alternativen.

I dagsläget planerar Göteborg Energi och söker miljötillstånd för att uppföra bioångpannan med bränslemottagning för lastbilar.

GE identifierade tidigt i projektet en lokalisering för mottagning av bränsle med tåg till bioångpannan på fastigheten Färjestaden 20:6, som ägs av Gryaab. Lokaliseringen förutsätter att bränslet transporteras från en lossningsterminal till kraftvärmeverket med transportband. Anslutningsväxeln till Hamnbanan har förutsatts vara i samma läge som den tidigare funnits. Förutsättningarna för en lossningsstation på fastigheten har förändrats i och med Gryaabs nya utbyggnad i

Rya-området. Slutlig projektering av bränslemottagning är beroende av Gryaab's färdigställande av sina utbyggnadsplaner. En spårskiss har tagits fram för lokaliseringen.

En avsiktsförklaring är undertecknat (2022-10-12) mellan Gryaab, som har rådighet över aktuell fastighet, och Göteborg Energi för att säkerställa att Gryaab endast använder fastigheten för lossningsterminalen till sådan verksamhet som möjliggör Göteborg Energis framtida mottagning av bränsle via järnväg.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

11. Lantmäterimyndigheten

Flera ledningsrätter ligger inom kvartersmark utan u₁-bestämmelse. Konsekvenserna för rättigheterna behöver framgå.

Strandskyddsbestämmelsen upphävs inte inom den sydligaste delen av planområdet, konsekvenser av det behöver beskrivas.

Planen behöver förhållas sig till gällande plans bestämmelser sett till byggnadsstadgan vid den norra plangränsen som är väldigt nära befintlig byggnad.

Kommentar:

Plankartan har justerats så att ledningsrätter och servitut inom planområdet får u₁-bestämmelse, samt att strandskyddet upphävs på hela den södra delen.

Anläggningarna för Rya HVC och Rya KVV har flera gemensamma ytor i det södra området av fastigheten Sannegården 734:9 som båda verksamheterna använder, varpå området upplevs och används som en gemensam tomt. Planen bedöms därför inte strida mot gällande plan i norr avseende byggnadsstadgan, då hela det södra området av fastigheten med Rya HVC och Rya KVV är en gemensam tomt och inga nya gränser därmed skapas. Frågan har stämts av med både Göteborg Energi som fastighetsägare och med bygglovshandläggare.

12. Länsstyrelsen

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10§ PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör riksintresse, hälsa/säkerhet samt geoteknik måste lösas på ett tillfredsställande sätt för att ett antagande inte ska prövas av Länsstyrelsen.

Prövningsgrunder:

Planområdet omfattas av riksintresse högexploaterad kust, och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada riksintresset. I MKB:n konstateras att byggnadens utformning samt val av fasadklädsel och kulör har en avgörande betydelse för vilken påverkan som byggnaden medför vad gäller upplevelsen av landskapsbilden och stadens siluett. Det finns en risk att byggnaden kommer dominera landskapsbilden på ett sätt som inte upplevs som positivt. I planbeskrivningen saknas en egen rubrik för kulturmiljö som redogör för vilken påverkan planförslaget bedöms medföra på riksintresseområdets höga kulturvärden. Vilka gestaltungsprinciper som ska vara vägledande för utformningen framgår inte av planhandlingarna eller plankartan. Plankartan behöver tydligt reglera utformning för att länsstyrelsen ska kunna ta ställning till om föreslagen exploatering innebär påtaglig skada av riksintresset för högexploaterad kust.

Risakanalysen behöver uppdateras och inkludera påverkan på farled och Älvsborgsbron, som omfattas av riksintresse för kommunikation.

I risakanalysen står det att mottagningsbyggnad till bioångpannan ska placeras minst 14 meter från mottagningsbyggnad för Rya HVS, en åtgärd som inte har kommenterats i planbeskrivningen. Det behöver beskrivas hur denna åtgärd säkerställs eller varför den inte är nödvändig.

I norra delen av planområdet, strax norr om Fågelrovägen översvämmas markytan med ett maximalt vattendjup på cirka 0,2-0,5 meter. Kommunen har inte redovisat hur det ska säkerställas att stående vatten inte orsakar skador vid exploatering av ytan.

Området mellan befintligt kraftvärmeverk och den planerade bioångpannan riskerar att översvämmas med ett vattendjup på cirka 0,2-0,5 meter. Konsekvenserna av detta och vilka skador som kan uppkomma behöver beskrivas.

Skyfallsutredningen anger att om lågpunkten vid delområde A byggs igen så behöver planen kunna säkerställa att vatten kan fördröjas på annan plats inom planområdet, vilket inte har gjorts.

Det har inte säkerställts att byggnaders höjd på färdigt golv ska sättas till 0,2 meter från vattenyta.

Planerad verksamhet är sannolikt att betrakta som samhällsviktig, vilket kan kräva ett högre skydd med avseende skyfall, för att minska risken för oönskade verksamhetsbrott. Även behovet av framkomlighet behöver beaktas utifrån detta perspektiv. Det behöver tydliggöras vad som gäller i den aktuella planen och eventuella tillkommande åtgärder säkerställas.

Önskar förtydliganden sett till stabilitet och vad det innebär att utredningsområdet inte omfattar hela planområdet, samt att begränsningar och åtgärder sett till stabilitet upptas i plankartan. Alla befintliga bergsslänters stabilitet behöver bedömas, även slänter som omger planområdet, inte enbart de inom planområdet. Förekommer instabila block eller partier behöver dessa åtgärdas innan planen antas, alternativt säkerställas på annat juridiskt acceptabelt sätt i planen.

Råd enligt PBL och MB:

I närområdet pågår flera större projekt som kan komma att påverka den tänkta recipienten Rivö fjord Nord, det är därför viktigt att räkna på eventuell kumulativ effekt som dessa projekt kan tänkas ha på recipienten och dess möjlighet att klara satta miljö kvalitetsnormer.

Det är angeläget att de åtgärder som föreslås i dagvattenutredningen vidtas för att uppnå en hållbar dagvattenhantering. Anser att mark avsedd för dagvattenhantering bör reserveras och i möjligast mån förses med bestämmelse på plankartan. Då fördröjning av dagvatten från planområdet är av stor vikt för att inte påverka recipienten negativt så bör volymerna på dagvatten som ska fördröjas inom planområdet skrivas in som planbestämmelse och ett exploateringsavtal bör tecknas med fastighetsägaren för att säkerställa att åtgärderna utförs.

Länsstyrelsen anser att det bör tas fram ett kompletterande kulturmiljöunderlag som beskriver kulturmiljön och dess värden och betydelse i sin helhet då det inom området har tillkommit nya byggnader och markåtgärder utförts.

Utifrån inlämnat material bedömer Länsstyrelsen att samrådsplikten gällande artskydd är uppnådd, under förutsättning att inga arbeten utförs i eller i direkt anslutning till stora dammen under 1 mars-30 september, samt lilla dammen 1 mars-31 juli. Länsstyrelsen bedömer att det inte är nödvändigt att ansöka om en separat artskyddsdispens för åtgärderna.

Länsstyrelsens samrådsyttrande har bilagts.

Kommentar:

Under "Överväganden och konsekvenser" i planbeskrivningen finns en rubrik för Kulturmiljö, där planens konsekvenser på kulturmiljön anges. Avsnittet har utökats till att även ange påverkan på riksintresset Högexploaterad kust. Befintligt kulturmiljöunderlag från 2006 har Kulturförvaltningen tagit fram.

Kulturförvaltningen har meddelat att det tidigare kulturmiljöunderlag är fullgott även för detta projekt, men att det behöver kompletteras med en analys över hur den nya exploateringen ytterligare påverkar kulturmiljön i området. Analysen har gjorts i framtagna Miljökonsekvensbeskrivning.

De viktigaste gestaltungsprinciperna har lagts in som planbestämmelser i plankartan och även listats i planbeskrivningen.

Riskanalysen har uppdaterats avseende påverkan på riksintresse kommunikation.

Planbeskrivningen har kompletterats med beskrivning om att det behöver vara minst 14 meter mellan mottagningsbyggnaderna för Rya HVC och Rya biokraftvärmeverk, samt att det tas med i kravs-specifikationen. Frågan kommer även att hanteras i bygglovsskedet.

Exploatören har tagit fram en analys som beskriver vilka delar av anläggningen som räknas som samhällsviktig och hur dessa ska skyddas från skyfall, samt ett resonemang kring skyfallsytor, vilket planbeskrivningen kompletterats med under avsnittet om skyfallshantering. Plankartan har kompletterats med bestämmelse om lägsta höjd på utrustning som behövs för anläggningens drift och säkerhet. Räddningstjänsten har meddelat att området är tillgängligt för räddningsfordon.

Plankartan har kompletterats med bestämmelser att yta för dagvattenanläggning med en minsta volym ska finnas i planområdets södra del, där en dagvattendamm är planeras. För den lilla dammen i norr regleras att den ska användas för fördröjning. Det bedöms inte lämpligt att ange vilken volym den lilla norra dammen ska hantera då det finns groddjur i dammen som ska påverkas i så liten grad som möjligt.

Den geotekniska utredningen har kompletterats avseende stabilitet och bergsslänter. Plankartan har försetts med en bestämmelse som reglerar påförd last. Planbeskrivningen har kompletterats avseende hantering av risk för blocknedfall.

En upplysning om när åtgärder i dammarna i norr får göras, läggs in på plankartan.

13. Skanova AB

Önskar så långt som möjligt behålla befintliga tele-ledningar i nuvarande läge. Ifall ledningarna behöver flyttas eller skyddas förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Kommentar:

Utgångspunkten är att alla befintliga ledningar kommer kunna vara kvar i befintligt läge.

14. Statens geotekniska institut

Önskar förtydliganden sett till stabilitet och vad det innebär att utredningsområdet inte omfattar hela planområdet, samt att begränsningar och åtgärder sett till stabilitet upptas i plankartan.

Alla befintliga bergsslänters stabilitet behöver bedömas, även slänter som omger planområdet, inte enbart de inom planområdet. Förekommer instabila block eller partier behöver dessa åtgärdas innan planen antas, alternativt säkerställas på annat juridiskt acceptabelt sätt i planen.

Kommentar:

Den geotekniska utredningen har kompletterats avseende stabilitet och bergsslänter. Plankartan har försetts med en bestämmelse som reglerar påförd last. Planbeskrivningen har kompletterats avseende hantering av risk för blocknedfall.

15. Svenska kraftnät

Har inga ledningar inom området och därför inga synpunkter. Kan finnas regionnätsledningar i närheten, och regionnätägaren bör i så fall höras i samrådet.

Kommentar:

Avstämning har skett med Göteborg Energi, som meddelat att kända regionnätsledningar som finns i området inte bör påverkas av föreslagen exploatering.

16. Trafikverket

Riskanalysen redovisar inte om verksamheten har någon påverkan på riksintressen för transporter såsom farleden och Älvsborgsbron. Det ska framgå att en värdering gjorts för samtliga verksamheter inklusive riksintresse för transport.

Kommentar:

Riskanalysen har uppdaterats.

17. Vattenfall Eldistribution AB

Har inga anläggningar inom planområdet, och därmed inget att erinra.

Kommentar:

Noteras.

Ändringar

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det med följande ändringar är lämpligt att gå vidare med förslaget.

Utöver mindre justeringar föreslås följande:

- Plankartan kompletteras med bestämmelser bland annat sett till geoteknik, utformning av bebyggelsen, dagvattenhantering, skyfallshantering samt utökning av u-områden. Dessutom har exploateringsgraden ändrats från att ange % av respektive egenskapsområde, till ett mått i antal m² BTA motsvarande samma procentandel. Planområdet har minskats till att inte

innehålla lika stora delar av Fågelrovägen, då de åtgärder som planeras där i form av breddning av vägen kan göras med gällande detaljplan.

- Plankartan kompletteras med upplysningar sett till när arbeten i dammarna får göras, restriktioner inom område med underjordisk anläggning, samt att gestaltningen ska anslutas till gestaltningsidén från arkitekttävlingen
- Planbeskrivningen har kompletterats avseende bland annat gestaltning, påverkan på kulturmiljön, skyfallshantering, risk samt miljömålen.
- Riskutredningen har uppdaterats avseende riksintresse kommunikation, geoteknisk utredning har uppdaterats avseende stabilitet och bergsslänter, en ny rapport avseende PFAS har tagits fram.

Karoline Rosgardt
Planchef

Eva-Marie Pålsson
Planarkitekt

Bilagor

- ***Lista över samrådsrets***
- ***Länsstyrelsens yttrande med dess bilagor.***

Lista över samrådsrets

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

Kretslopp och Vatten

Fastighetsnämnden

Göteborg Energi AB (Fjärrvärme)

Göteborg Energi Gasnät AB

Göteborg Energi GothNet AB

Göteborg Energi Nät AB

Göteborgs Hamn AB

Kulturnämnden

Miljö- och klimatnämnden

Namnberedningen och GDA adresser

Park- och naturnämnden

Räddningstjänsten Storgöteborg

Stadsdelsförvaltningen Hisingen

Trafiknämnden/kontoret

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

Försvarmakten Högkvarteret, HKV

Göteborgsregionen (GR)

Havs- och vattenmyndigheten

Lantmäterimyndigheten

Länsstyrelsen

Skanova Nätplanering D3N

Statens geotekniska institut

Säve flygplats

Svenska Kraftnät

Trafikverket

Vattenfall Eldistribution AB

Sakägare

Utsänt enligt fastighetsförteckning

Övriga

E.on

Göteborgs ornitologiska förening

Naturskyddsföreningen i Gbg

Swedegas

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Samrådsyttrande

1 (8)

Datum
2022-09-08

Ärendebeteckning
402-27390-2022

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret
sbk@sbk.goteborg.se
Ert dnr: 0723/20

Förslag till detaljplan för biokraftvärmeverk i Rya i Göteborg stad, Västra Götalands län

Handlingar daterade juni 2022 för samråd enligt 5 kap. 11 och [11 a §§](#) plan- och bygglagen (PBL 2010:900), utökat förfarande

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen lämnar följande bedömning enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900).

Detaljplanens syftar till att möjliggöra ett biokraftvärmeverk inom Ryahammen som har i dagsläget, likartade verksamheter vilket är positivt. Förnärvarande är Länsstyrelsen delaktig i pågående prövning av miljötillståndet för denna verksamhet.

Länsstyrelsen kan inte ta ställning till om föreslagen exploatering innebär påtaglig skada på riksintresset för högexploaterad kust då det inte finns en tydlig reglering av vare sig utformning eller val av fasadmateriell/kulör på byggnaden i plankartan. Detta behöver kompletteras inför granskningen. Vidare behöver handlingarna kompletteras med vilken påverkan föreslagen exploatering får på riksintresset för kommunikationer samt hur risken för olyckor och risk för översvämning ska hanteras.

Synpunkter på sådant som kan aktualisera prövning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör riksintresse samt hälsa/säkerhet samt geoteknik måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande inte skall prövas av Länsstyrelsen.

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder redovisar Länsstyrelsens synpunkter vilka ska uppfyllas för att det antagna planförslaget inte ska riskera överprövning. Råd och synpunkter handlar om anvisningar för att planförslaget ska uppfylla lagstiftningens krav.

Prövningsgrunder enligt PBL 11 kap. 10 §

Enligt 11 kap. 10 § ska Länsstyrelsen överpröva kommunens antagandebeslut av en plan eller områdesbestämmelser om dessa kan antas strida mot någon av de fem prövningsgrunderna.

Länsstyrelsen befarar inte att:

- Mellankommunal samordning blir olämplig
- Miljökvalitetsnormer (MKN) inte följs (MB 5 kap., luft och vatten)
- Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser (MB 7 kap.)

Länsstyrelsen anser dock att nedanstående prövningsgrunder kopplade till riksintresse, hälsa/säkerhet samt geoteknik behöver hanteras för att planen ska kunna accepteras och inte komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Riksintresse, Högexploaterad kust

Planområdet omfattas av riksintresse för högexploaterad kust. Områden av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada intressena. I MKB:n konstateras att byggnadens utformning samt val av fasadklädsel och kulör har en avgörande betydelse för vilken påverkan byggnaden medför vad gäller upplevelsen av landskapsbilden och stadens siluett. Vidare anges att planförslaget innebär en tydlig skalförskjutning gentemot befintliga byggnader i området och att bioångpannan kommer att bli synlig från många olika platser och att det därmed finns en risk för att byggnaden kommer att dominera landskapsbilden på ett sätt som inte upplevs som positivt.

Den föreslagna bioångpannan har en exponerad placering vid inloppet till Göteborg och kommer med sin stora volym och skalförskjutning inom området att synas på långt håll både inom älvrummet och från havssidan. Byggnaden kommer därmed att bli ett nytt landmärke med ett stort influensområde. Som ett av detaljplanens syften anges att utformningen av de nya byggnaderna är viktig mot bakgrund av det exponerade läget och områdets höga kulturhistoriska värden. En arkitekttävling har genomförts och det vinnande förslaget redovisar två oavtalt cylindriska byggnadskroppar som ligger lätt förskjutna till varandra. Val av fasadmateriäl på byggnaderna samt transportbandet blir helt avgörande för byggnadens påverkan på landskapsrummet. I planbeskrivningen anges att "Hänsyn har tagits till påverkan på landskapsbilden genom en hög ambition kring utformningen av byggnaden" (s 7).

I planbeskrivningen saknas en egen rubrik för kulturmiljö som redogör för vilken påverkan planförslaget bedöms medföra på

riksintresseområdets höga kulturmiljövärden. På sid 22 finns en rubrik med ”Utformning” som beskriver det vinnande arkitektförslaget. I detta stycke sägs att det är viktigt att säkerställa byggnadens kulör och hur solpanelerna integreras i fasaden. I stycket nämns också att syftet med arkitekttävlingen varit att ta fram gestaltungsprinciper för den nya ångpannan. Vilka gestaltungsprinciper som ska vara vägledande för utformningen framgår dock inte av planhandlingarna eller plankartan.

I MKB:n bedöms den sammantagna konsekvensen för landskapsbilden bli medelstora, men beroende på anpassning till landskapet och stadsbilden kan bioångpannan medföra en negativ konsekvens. I kulturmiljöunderlaget bedöms ackumulatortanken utifrån fotomontage påverka upplevelsen av kulturmiljön mycket negativt då den blir dominerande i landskapet och överskuggar 1600-talsvallen i Rya skog. Hur vyer från Rya nabbe uppströms mot öster påverkas av bioångpannan har inte utretts.

På plankartan anges e₂ för platsen för kraftvärmeverket och att den största byggnadsarean är 75% av fastighetsarean inom egenskapsområdet. Plankartans bestämmelser reglerar varken utformning eller val av fasadklädsel eller kulör. Eftersom en viktig del av detaljplanens syfte är att byggnaden ska ta hänsyn till landskapet och områdets kulturmiljövärden behöver byggnadens tänkta arkitektoniska utformning och uttryck framgå av bestämmelser i plankartan. Plankartan i sin nuvarande utformning reglerar varken utformning eller val av fasadmaterial/kulör på byggnaden.

Det är svårt för länsstyrelsen att ta ställning till om föreslagen exploatering innebär påtaglig skada på riksintresset för högexploaterad kust då det inte finns en tydlig reglering av vare sig utformning eller val av fasadmaterial/kulör på byggnaden i plankartan. Detta behöver kompletteras med inför granskningsskedet av detaljplanen.

Riksintresse, Kommunikation sjöfart, hamn, väg

Området ligger inom riksintresse för kommunikation (hamn) och för framtida utvecklingsområde hamn. Området ligger också nära farleden som också är av riksintresse. Anslutande trafikmot, Ivarsbergsmotet är en del av väg E6 som också utgör riksintresse för kommunikation. Riskanalysen redovisar inte om verksamheten har någon påverkan på riksintressen för transporter såsom farleden och Älvsborgsbron. Ingetdera av dessa nämns varken i beskrivning av området eller i slutsatser. Kommunen behöver uppdatera riskanalysen och inkludera påverkan på farled och Älvsborgsbron. Även låg/ingen risk för dessa behöver vara dokumenterat, det ska framgå att en värdering gjorts för samtliga verksamheter inklusive riksintresse för transport. Se Trafikverket yttrande, daterat 2022-09-05.

Risk för olyckor

I riskanalysen står det som åtgärd att "*Mottagningsbyggnad till bioångpannan ska placeras minst 14 meter från mottagningsbyggnad för Rya HVC*". Denna åtgärd har inte kommenterats i planbeskrivningen. Kommunen behöver beskriva hur denna åtgärd säkerställs eller varför den inte är nödvändig.

Risk för översvämning på grund av Skyfall

Kommunen beskriver att i den norra delen av planområdet, strax norr om Fågelrovägen, översvämmas markytan med ett maximalt vattendjup på cirka 0,2 – 0,5 meter och att det därför är viktigt att säkerställa att stående vatten inte orsakar skador vid exploatering av ytan. Kommunen har dock inte redovisat hur detta säkerställande ska ske. Kommunen behöver komplettera underlaget i detta avseende.

Kommunen beskriver också att området mellan befintligt kraftvärmeverk och den planerade bioångpannan består av en asfalterad yta som riskerar att översvämmas med ett vattendjup på cirka 0,2 – 0,5 meter. Kommunen beskriver dock inte konsekvensen av detta (vilka skador kan uppkomma?) och om åtgärder är nödvändiga till följd av detta. Kommunen behöver komplettera underlaget även i detta avseende.

I skyfallsutredningen beskrivs att om lågpunkten vid delområde A byggs igen så behöver planen kunna säkerställa att vattnet kan fördröjas på annan plats inom planområdet. Detta säkerställande saknas och kommunen behöver komplettera med ett sådant, eller beskriva varför det inte är nödvändigt.

I skyfallsutredningen står det att byggnader ska höjd sättas till minst 0,2 m från vattenyta till färdigt golv. Detta har inte säkerställts på plankartan. Då åtgärden är nödvändig för att göra markanvändningen lämplig, behöver kommunen säkerställa åtgärden.

Planerad verksamhet är sannolikt att betrakta som samhällsviktig, vilket kommunen behöver beakta. Samhällsviktig verksamhet kan kräva ett högre skydd med avseende, för att minska risken för oönskade verksamhetsavbrott. Även behovet av framkomlighet behöver beaktas utifrån detta perspektiv. Kommunen behöver tydliggöra vad som gäller i den aktuella planen och säkerställa eventuella tillkommande åtgärder.

Geoteknik

En detaljerad stabilitetsutredning har genomförts, vars utredningsområdet inte omfattar hela planområdet. Kommunen behöver förtydliga vad detta innebär för bedömningen av stabilitetssituationen för hela planområdet.

Genomförd stabilitetsutredning visar på att stabilitetsförbättrande åtgärder är nödvändiga för planerade förhållanden och att åtgärderna

utgör förutsättningar för planens genomförande. Begränsningar och behov av åtgärder, som identifieras i den geotekniska utredningen och som har påverkan på plan, ska upptas i plankartan. Detta saknas i dagsläget och en komplettering är nödvändig. Bedömning av erosionsskyddets skick och eventuell erosions påverkan på stabilitetssituationen saknas också och ett resonemang kring detta behövs.

Alla befintliga bergslänters (naturliga och konstruerade) stabilitet behöver bedömas, även slänter som omger planområdet, då topografiskt underlag tyder på att det förekommer många branta slänter i den nära omgivningen. Det framgår inte att så skett. Förekommer det instabila block eller partier som kan utgöra risk mot planområdet eller dess nära omgivning behöver dessa åtgärdas innan planen antas, alternativt säkerställas på annat juridiskt acceptabelt sätt i planen.

Råd enligt PBL och MB

Förhållande till ÖP

Länsstyrelsen instämmer med att planförslaget överensstämmer med ÖP.

Strandskydd

Länsstyrelsen anser att skäl för upphävande av strandskyddet föreligger.

Dagvatten/MKN

I Dagvatten- och skyfallsutredningen beskriver kommunen att beräkningar visar att föroreningshalten och mängden dagvatten ökar efter exploatering, men att man med föreslagen rening och samt fördröjning av dagvattnet beräknar att uppnå målvärdena satta av Göteborgs stad. Den metod kommunen föreslår för att uppnå detta är att befintlig dagvattendamm inom planområdet nyttjas samt ett underjordiskt avsättningsmagasin utformat för rening, båda på kvartersmark. Kommunen bedömer att detta sammantaget resulterar i att området klarar stadens fördröjnings- och reningskrav för dagvatten vilket innebär att området inte bedöms påverka möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormer (MKN) för recipienten Rivö fjord nord.

Länsstyrelsen vill upplysa om att i närområdet pågår flera större projekt, som kan komma att påverka den tänkta recipienten, Rivö fjord Nord. Det är därför viktigt att räkna med eventuell kumulativ effekt som dessa projekt kan tänkas ha på recipienten och dess möjligheter att klara satta miljö kvalitetsnormer. Rivö fjord Nord går under benämningen kustvatten och utgör ett havsområde som klassas som mycket känslig, bland annat då den är hårt belastad av utsläpp av bland annat dagvatten från industri. Rivö fjord Nord är dessutom känslig för påverkan av ökade

flöden, som potentiellt skulle kunna leda till erosion, grumling, frisättning och spridning av befintliga föroreningar i sedimenten

Enligt underlaget är det fastighetsägarens eget ansvar att säkerställa att det finns tillräcklig kapacitet i dagvattenssystemet och kommunen har därför inte utfört några flödesberäkningar för området. I underlaget skriver kommunen vidare att det är fastighetsägaren ansvarar för nya dagvattenanläggningar inom kvartermarken samt för skötsel av dem.

Länsstyrelsen vill betona att det är angeläget att de åtgärder som föreslås i dagvattenutredningen vidtas för att uppnå en hållbar dagvattenhantering. Länsstyrelsen anser vidare att mark avsedd för dagvattenhantering bör reserveras och i möjligast mån förses med bestämmelse på plankartan. Detta blir extra viktigt då dagvatten från planområdet planeras att avledas via fastighetsägarens privata anläggningar. Då fördröjning av dagvatten från planområdet är av stor vikt för att inte påverka recipienten negativt så bör volymerna på dagvatten som skall fördröjas inom planområdet skrivas in i planbestämmelserna och ett exploateringsavtal bör tecknas med fastighetsägaren för att säkerställa att åtgärderna utförs.

Markföroreningar

Kommunen skriver att för de områden inom fastigheten Rödjan 3:1 och Rödjan 727:18 där en ny bioångpanna planeras har inga föroreningar över varken de områdesspecifika riktvärdena eller MKM påträffats. I andra delar av fastigheten Rödjan 727:18 har dock föroreningar över MKM påträffats och markarbeten kan bli aktuell vid en eventuell omdragning av Nabbevägen.

Göteborg Energi har tagit fram ett PM kring hantering av förorenade massor och förorenat vatten i schakter (Göteborg Energi, 2022). I kommande detaljprojektering kommer dessa åtgärder att beskrivas i detalj och inkluderas i kontrollprogram som ska upprättas. Länsstyrelsen har inga synpunkter kring hanteringen.

Kulturmiljöunderlag

I kulturmiljöunderlaget från 2016 lyfts betydelsen av kulturmiljön i form av försvaret av mynningsområdet som en av Göteborgs viktigaste kulturmiljöer för förståelsen av Göteborgs tillkomst och tillväxt som en viktig befästningsstad av nationellt intresse. Länsstyrelsen vill betona betydelsen och behovet av att ett kompletterande kulturmiljöunderlag tas fram som beskriver kulturmiljön och dess värden och betydelse i sin helhet. Detta mot bakgrund av att det inom området över tid har tillkommit nya byggnader och att markåtgärder utförts. Det behövs ett vägledande kulturmiljöunderlag så att åtgärder i området inte ytterligare försämrar förståelsen och upplevelsen av viktiga historiska, visuella och topografiska kulturhistoriska samband.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Artskydd

Länsstyrelsen anser att bestämmelserna i plankartan gällande dammarna är en lämplig lösning för att säkerställa att de skyddsåtgärder som föreslås i MKB:n kan komma till stånd.

Utifrån det inlämnade materialet bedömer Länsstyrelsen att samrådsplikten gällande artskydd är uppnådd. Under förutsättning att inga arbetens sker i eller i direkt anslutning till lekdammen för större- och mindre vattensalamander under perioden 1 mars- 30 september samt att inga arbetens sker i eller i direkt anslutning till den lilla lekdammen för vanlig groda under perioden 1 mars- 31 juli. Länsstyrelsen bedömer att det inte heller är nödvändigt att ansöka om en separat artskyddsdispens för åtgärderna.

Vattenverksamhet

I rapporten *Övergripande bedömning av påverkansrisk vid potentiell grundvattensänkning, Rya KVV* kommer kommunen fram till att inga stora påverkansrisker är att förvänta med avseende på grundvattensänkning i samband med schaktning i det aktuella området. Men att om förutsättningarna förändras eller om nya iakttagelser görs i samband med påbörjad schaktning bör åtgärder vidtas.

Vid pålning och anläggande av byggnader med djup grundläggning kan bortledning av grundvatten under anläggningsskedet och/eller driftskedet bli aktuellt. Länsstyrelsen upplyser därför kommunen om att åtgärder som kan innebära bortledning av grundvatten innebär en vattenverksamhet som regleras i 11 kap Miljöbalken. Bortledning av grundvatten är tillståndspliktig om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. I det fall åtgärden bedöms vara tillståndspliktig ska samråd utföras i tidigt skede med Länsstyrelsens vattenvårdsavdelning. Det är verksamhetsutövarens ansvar att göra denna bedömning.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att förslaget innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt.

Undersökningssamråd har hållits med länsstyrelsen 2021-06-11. En miljökonsekvensbeskrivning till detaljplan för biokraftvärmeverk i Rya har tillagts handlingarna nu i samrådskedet.

De som medverkat i beslutet

Företrädare för samhälls-, vatten- och miljöskyddsavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande. Beslutet har fattats av planhandläggare Johanna Severinsson

Johanna Severinsson

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga för kännedom:

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från Trafikverket, daterat 2022-09-05

Kopia av yttrande till Länsstyrelsen från SGI, daterat 2022-09-07

Kopia med bilagor till:

eva-marie.palsson@sbk.goteborg.se

Kopia (utan bilaga) till:

Trafikverket, Maria Patriksson Hellsing

SGI, Åsa Jönsson

Länsstyrelsen/

Naturavdelningen, John Thorbäck

Miljöskyddsavdelningen, Jonas Henriksson

Samhällsavdelningen, enheten för samhällsskydd och beredskap, Mattias Svanström

Samhällsavdelningen, Kulturmiljöenheten, Andreas Åman, Lena Emanuelsson

Vattenavdelningen, Stina Schött

Funktionschef Plan och bygg, Nina Kiani Jansson